Gramatiskās sistēmas aprakstos (19.–21. gs.) lietotie jēdziena ‘verbs’ apzīmējumi latviešu valodā

The terms denoting the concept ‘verb’ in Latvian 19th–21st century grammatical sources

Anita Butāne

Latvijas Universitātes Latviešu valodas institūts

Akadēmijas laukums 1, Rīga, LV-1050

E-pasts: *anita.butane@inbox.lv*

Rakstā aplūkoti jēdziena ‘verbs’ apzīmējumi (*laikavārds, verbs, norisenis* u. c.), kuri latviešu valodniecības terminu vēstures pētījuma ietvaros fiksēti latviešu valodā publicētajos vācu, krievu un latviešu valodas gramatiskās sistēmas aprakstos. Attiecīgo terminu lietojuma analīze atklāj jēdziena ‘verbs’ izpratni laika gaitā (kā būtiska allaž tikusi norādīta izsacītā darbība), terminu variantu rašanās iemeslus (terminā atspoguļojamās pazīmes – izsaka darbību/stāvokli, piemīt laika/izteiksmes kategorija utt. – izvēle; tiekšanās pēc latviskas terminoloģijas) un īstenotos unifikācijas centienus, kā arī personas, kam bijusi ievērojama nozīme latviešu valodniecības terminoloģijas izveidē un nostiprināšanā (Juris Neikens, Andrejs Stērste, Kārlis Mīlenbahs u. c.).

Atslēgvārdi: verbs, darbības vārds, laika kategorija, jēdziens, termins.

Līdz 19. gadsimta 60. gadiem galvenā loma latviešu valodas izpētē un aprakstīšanā bija vācu mācītājiem, kuri pirmos latviešu valodas gramatiskās sistēmas aprakstus savām vajadzībām veidoja latīņu un vācu valodā (plašāk sk., piem., Ramāns 1927, 49–58, 66; Kļaviņa 2008, 56; Vanags 2013, 209–211). Attiecīgi arī tajos lietotā valodniecības terminoloģija bija latīņu un vācu valodā.

Latviešu valodā nozares terminu sistēma pamatā veidojās līdz ar latviešu sarakstītajām un 19. gadsimta otrajā pusē publicētajām vācu, krievu un latviešu valodas mācībgrāmatām, proti, svešvalodu un dzimtās valodas apguvei paredzētām grāmatām ar lingvistisko vienību sistēmisku aprakstu savā valodā. Vācu valodas apguvei bija paredzēta Jura Neikena „Vācu valodas mācība priekš latviešiem” (1. daļas pirmizdevums 1850. gadā, 2. daļas pirmizdevums 1859. gadā), krievu valodas apguvei – Indriķa Alunāna „Krievu valodas mācība” (1. daļas pirmizdevums 1871. gadā, 2. daļas pirmizdevums 1872. gadā), savukārt dzimtās valodas apguvei – Andreja Stērstes „Latviešu valodas mācība” (1. daļa izdota 1879. gadā, 2. un 3. daļa – 1880. gadā; plašāk par pirmajām mācībgrāmatām sk., piem., Peile 1967; Paegle 1999).

Sākotnējie valodniecības jēdzienu apzīmējumi liecina par plašu variatīvu – skolotāja Viktora Ramāna vārdiem runājot: „[...] gandrīz katrā latviešu valodas mācības grāmatā gramatisko jēdzienu nosaukumi bija citādi.” (Ramāns 1927, 63)

Līdzīgi kā, piem., lietvārdi tika saukti par galvasvārdiem, būdamajiem, substantīviem, lietas/-u vārdiem, būtības vārdiem u. c. (sk., piem., Mekons 1874, 12; Tauriņš 1877, 15; Stērste 1882, 4), arī darbības vārdi jeb verbi tika dēvēti dažādi. Terminu variēšanās iemesli, visticamāk, bijuši vairāki, bet kā viens no tiem noteikti jāmin centieni atrast būtisku jēdziena pazīmi ietverošus latviskus apzīmējumus.

Fridrihs Mekons „Latviskas valodas katķismē” (1874), aplūkojot tādus vārdus kā *teikt, lasīt, gulēt, iet*, skaidrojis, ka tie ir **laikavārdi**, kas apzīmē kādu darīšanu vai ciešanu: „Kad tie nozīmē kādu darīšanu vai ciešanu, tad jau tos vajadzēja saukt par darīšanas=ciešanasvārdiem; kāpēc tos gan sauc par laikavārdiem? – Tāpēc, ka tie pēc vairāk laikiem dažādi top pārvērsti un locīti.”¹ (Mekons 1874, 24)

F. Mekona izmantotais apzīmējums sastopams (gan koprakstījumā, t. i., ar biedruzīmi vai bez tās: *laika/-u=vārds, laikavārds*, gan šķirtrakstījumā: *laika vārds*) arī citu 19. gadsimta pirmās un otrās puses mācībgrāmatu autoru darbos, piem., Aleksandra Johana Stendera grāmatā „Deutsche Sprachlehre und Wörterbuch” (1820, 14), Paula Emīla Šaca „Pirmajā lasīšanas grāmatā” (1844, 24), Jura Neikena „Vācu valodas mācībā priekš latviešiem” (1850, 13) un Indriķa Alunāna „Krievu valodas mācībā” (1871, 5). A. J. Stendera un J. Neikena mācībgrāmatās paralēli minēts arī vācu valodas termins *Zeitwort* (dsk.: *Zeitwörter*), kas kā attiecīgās vārdšķiras pazīmi uzsver laika kategorijas piemītību (v. *Zeit* ‘laiks’; *Wort* ‘vārds’). Tas kalkots no latīņu *verbum* (*temporāle*) (sk. Pfeifer 1989, 2014) un, visticamāk, tālāk noderējis par paraugu atbilstīgajiem citvalodu darinājumiem, piem., latviskajam *laikavārds* un lietuviskajam *laikžodis* (liet. *laikas* ‘laiks’; *žodis* ‘vārds’) (par lietuviešu valodniecības terminu vēsturi sk. Balašaitis 2010).

Līdzās terminam *laikavārds* vairāki autori (Neikens 1850; Stērste 1882; Plačs 1889) lietojuši arī apzīmējumu **darīšanas vārds** (vai nu šķirtrakstījumā: *darīšanas vārds*, vai koprakstījumā ar biedruzīmi: *darīšanas=vārds*). Piem., Oto Plačs savā grāmatā „Vadons latviešu valodas mācībā pagastu skolām” rakstījis: „Darīšanas= jeb laika=vārds izteic, ko kāda lieta zināmā laikā dara jeb arī kas ar to tiek darīts [...]” (Plačs 1889, 13)

Jau 19. gadsimtā paralēli lietots arī latīniskais apzīmējums **verbs** (arī *verbums*, sk. Tauriņš 1877, 15). Latīņu valodā termins *verbum* ‘vārds’ tika radīts kā atbildums grieķu terminam *rhēma* (Glück 2005, 718), ko Aristotelis 4. gs. p. m. ē. lietoja, lai norādītu opozīciju nomeniem (*ónoma*): „Nomens ir salikta skaņu kopa ar nozīmi bez laika pazīmes [...]. Darbības vārds ir salikta skaņu kopa ar nozīmi un laika pazīmi. [...] Vārds „cilvēks” vai „balts” neietver nozīmi „kad”, bet „iet” vai „atnācis” apzīmē vēl arī tagadni un pagātņi.” (Aristotelis 2008, 91 [Augusta Ģiezena tulkojums Ināras Ķemeris un Ojāra Lāma redakcijā]; sk. arī Ernout, Meillet 2001, 723)

No latīņu valodas terminu *verbum* kā leksisko aizguvumu tieši vai pastarpināti pārņēma citas valodas, arī latviešu – jau latviešu valodā rakstīto mācībgrāmatu sākumposmā. Tā, piem., Andreja Stērstes „Latviešu valodas mācībā” atrodams virsraksts „Laika vārds jeb verbs” (1879, 33), un Jānis Skuja savā grāmatā „Vadons

¹ Vecajā ortogrāfijā sarakstītie darbi šeit minēti un citēti, izmantojot mūsdienu ortogrāfijas pamatprincipus.

latviešu valodas mācībā pagastu skolām trijos koncentriskos riņķos” skaidrojis, ka „vārdus, kas izteic, ko subjekts dara vai cieš, sauc par darīšanas=vārdiem (verbiem)” (1889, 7).

19. un 20. gadsimtā retāk lietoti jēdziena ‘verbs’ apzīmējumi ir *saceklis* un *izteiksmes vārds*.

Terminu *saceklis* izdevies fiksēt Ģederta Tauriņa (1877, 50) sagatavotajā „Latviešu valodas gramatikā priekš skolām un pašmācības”: „Saceklis ir tāds vārds, kurš no būtes izsaka: ko tā dara jeb kas ar viņu top darīts.”

Termins *izteiksmes vārds* atrodams Kārļa Mīlenbaha darbos (sk., piem., Mīlenbahs 1898, 6; Mīlenbahs 1901, 29). Polemizējot par savā „Latviešu valodas mācībā” (1895) lietotajiem terminiem un aizstāvot apzīmējumu „izteiksmes vārds”, viņš norādījis: „*Izteiksmes vārds* [...] neesot ieteicams *laika vārda* vietā, tāpēc ka 1) vārds [...] neapzīmējot *laika vārda* sajēgumu. [...] sajēguma ziņā salīdzinī grieķu *rhēma*, krievu *слогол*, vācu *Aussagewort*. Šie vārdi un tā arī latviešu *izteiksmes vārds* – man domāt – vispareizāki apzīmē *laika vārdu* sajēgumu. *Darīšanas* (jeb labāki *darbības*) *vārds* jau tamdēļ labi neder, ka ir daudz *laika vārdu*, kas neapzīmē darbību, bet stāvokli. 2) [...] izcelšoties pie mana *izteiksmes vārda* jukas vēl caur to, ka *izteiksme* manā valodas mācībā nozīmē arī *наклонение* jeb *modus*. Tas būtu tāpat, it kā kāds sacītu, *laika vārds* sacels jukas, tāpēc ka pie *laika vārda* izšķirami laiki. Saprotais gan būtu, ja kāds uzstātos pret *laika vārdu*, aizrādīdams, ka *laika vārds* var sacelt jukas skolēnu galvās un tos pavedināt vārdus kā *ziema*, *pavasaris*, *vasara*, *pīrmdiena*, *tagad*, *rītu*, *agri* u. c. noturēt un nosaukt par *laika vārdiem*.” (Mīlenbahs 1896, 2)

Samērā šauri (t. i., autoru pārstāvības ziņā) lietotajiem apzīmējumiem *saceklis* un *izteiksmes vārds* var piepulcināt vēl kādu apzīmējumu – *runas vārds*. A. Stērste (1879, 33) rakstījis: „Verbi ir tā vārdu kārta, kas izteic, kādā stāvoklī atrodas priekšmets, ko viņš dara vai ko cieš. Bez verba palīga nav runā izteicamas nekādas domas; tālab to dažkārt nosauc par runas vārdu [...]” (tālaika rakstībā: *ruņas vārdu*), bet citviet 19. gadsimta publikācijās šādu terminu pagaidām nav izdevies sastapt.

Mūsdienās izmantotais apzīmējums *darbības vārds* lietots kopš 19. gadsimta beigām (kā to varēja redzēt no K. Mīlenbaha rakstītā) un plašāk – kopš 20. gadsimta sākuma. Tas kā viens no Rīgas Latviešu biedrības Zinību komisijas (RLB ZK) 1902. gada 4. janvāra sēdē (valodniecības terminu unifikācijai bija veltītas arī RLB ZK 17. jūnija un 13. septembra sēdes, sk. Peile 1967, 302–303) apstiprinātajiem gramatikas terminiem publicēts arī žurnāla „Austrums” 1902. gada izdevuma attiecīgajā slejā: „[...] sprieda par latviešu gramatikas terminoloģiju. Pie pārspriedumiem ņēma dalību arī mūsu valodnieki K. Mīlenbahs un J. Endzeliņš. Pārspriedumi, Mīlenbaha lietpratīgā vadībā, sekmējās ar atzīstami lielu vienprātību. Panāca vienošanos visos vairāk ievērojamos gramatikas terminos. [...] Vārdu šķīrām pieņēma šādus nosaukumus: *lietas* (lietu) *vārds*, *īpašības vārds*, *darbības vārds*², *skaitļa vārds*, *vietnieka vārds*, *apstākļa vārds*, *satiksmes vārds*, *saišķis* un *izsauca mie vārdi*.” (Austrums 1902, 184–185) Drīz pēc tam termins *darbības vārds* parādījies arī mācīgrāmatās, piem., Pētera Abula (1902, 19) un Antona Laimiņa (1909, 13) sarakstītajās.

² Šī raksta autore izcēlums.

Vēlāk, 20. gadsimta vidū, Jānis Endzelīns „Skolotāju Avīzē” publicētajā rakstā „Daži atzinumi par mūsu gramatikas terminiem” (1951, 5) tomēr iebildis pret savulaik RLB ZK sēdē pieņemto terminu *darbības vārds* un atgādinājis par paša ieteikto apzīmējumu: „*Darbības vārds* ir nevēlams, tāpēc ka daudzie vārdi ar *-šana* un *-ums*, kā *strādāšana*, *darījums* un citi, arī apzīmē kādu darbību, kaut gan ir lietvārdi. Turpretī *būt*, *gulēt*, *sēdēt* neapzīmē nekādu darbību. Tāpēc savā laikā esmu proponējis apzīmējumu *norisenis*, bet savā gramatikā un lekcijās esmu lietojis tikai *verba* vārdu, jo tas ir tikpat nenoteikts kā krievu *дѣлать*.”

Citātā minētais J. Endzelīna ieteiktais apzīmējums *norisenis* atrodams arī Latviešu valodas pareizrakstības komisijas 1941. gada 15. oktobra sēdes protokolā. Attiecīgajā sēdē tās dalībnieki Jānis Endzelīns, Anna Ābele, Ernests Blese, Heronims Tihovskis, Edīte Šturma un Velta Rūķe sprieduši par „Latviešu pareizrakstības vārdnīcas” sagatavošanā ievērojamiem principiem un manuskriptā veicamiem grozījumiem, kā arī pārrunājuši gramatikas terminoloģiju un vienojušies par šādiem terminiem: substantīvs, lietvārds; adjektīvs, kādenis; verbs, *norisenis*³; pronomens, vietniekvārds; numerālis, skaitlenis; adverbs, apstāklenis; prepozīcija (rakstībā ar īso „i”), prievārds; konjunkcija, saiklis (LVPK 1941).

Gadu vēlāk, t. i., 1942. gadā, minētās sēdes dalībnieks E. Blese (1942, 474–476), norādot, ka visas vārdšķiras nosaukuma ziņā sadalās divās grupās, apšaubījis apzīmējuma *norisenis* nepieciešamību: „[...] vienas daļas nosaukumos ir elements *vārds* (lietvārds, vietniekvārds), otrā atvasinājumi ar *-enis*. Pēdējā grupa izrāda tendenci izplesties: agrāk bija tikai skaitlenis, tagad jau ir kādenis, *norisenis*, apstāklenis, un varbūt nākotnē to būs vēl vairāk (lietenis un vietniecenis, piem., nebūt nav tik grūti darināmi). [...] man arī šķiet, ka lieks mums ir jaunais *noriseņa* nosaukums. Ja varētu ko iebilst pret nosaukumu *darbības vārds*, tad varētu ieteikt saukt to par *stāvokļa vārdu*, jo darbība arī ir stāvoklis. [...] Neaizmirsīsim, ka ar jēdzieniem *stāvēt*, *gulēt*, *sēdēt* ārēji arī nekādas norises nesaistās un tādēļ *noriseņa* nosaukums arī ne katru reizi var likties gluži vietā.”

Pašlaik varam konstatēt, ka līdzīgi vairākiem citiem iepriekš minētajiem jēdziena ‘verbs’ apzīmējumiem plašā lietojumā nav iesakņojies ne J. Endzelīna ieteiktais *norisenis* (par to sk. arī Grabis 1951), ne arī E. Bleses minētais *stāvokļa vārds*.

Secinājumi

Jēdziena ‘verbs’ apzīmēšanai laika gaitā latviešu valodā izmantoti dažādi apzīmējumi: *laika/-u vārds* (arī koprakstījumā), *darīšanas vārds* (arī koprakstījumā), *verbs*, *saceklis*, *izteiksmes vārds*, *runas vārds*, *darbības vārds*, *norisenis* un *stāvokļa vārds*.

Jēdziena ‘verbs’ apzīmējumu plašais variatīvums, ko, visticamāk, sekmējusi jēdzienā ietverta pazīmju daudzveidība, sākotnēji vērojams arī citās valodās, piem., vācu *Sagwort*, *Sprehwort*, *Werkwort*, *Tätigkeitswort*, *Aussagewort* u. c. (sk. Pfeifer 1989, 2014; Bussman 2002, 731) un lietuviešu *laikžodis*, *veikrodis*, *darbžodis*, *veikalinis*, *veiksmāžodis* u. c. (sk. Balašaitis 2010, 5).

³ Šī raksta autore izcēlums.

Valodniecības terminu, tostarp jēdziena ‘verbs’ apzīmējumu, dažādība latviešu valodā zināmā mērā mazinājās, sākot ar 20. gadsimta sākumu – pēc tam, kad skolotājs P. Abuls 1901. gadā nolasīja referātu par latviešu valodas mācībgrāmatās lietotajiem terminiem un 1902. gadā terminu varianti tika apspriesti RLB ZK sēdēs (pēc 20. gadsimta sākumā īstenotās unifikācijas 40. un 50. gados vēl tika aktualizēts apzīmējums *norisenis*, kas vispārējā lietojumā tomēr neieviesās).

Terminu pāris *darbības vārds* un *verbs*, kas attiecīgā jēdziena apzīmēšanai tiek lietots mūsdienās, apliecina 19. gadsimta valodu mācībgrāmatās iedibināto tradīciju paralēli lietot gan latviskas cilmes, gan aizgūto terminu (aizgūtajam terminam *verbs* konstatēta senāka lietojuma vēsture latviešu valodniecībā nekā latviskajam vārdkopterminam *darbības vārds*).

Avoti

1. Abuls, Pēteris. 1902. *Latviešu valodas mācība pilsētu un lauku skolām*. Rīga: Šēnfelda drukātava.
2. Alunāns, Indriķis. 1871. *Krievu valodas mācība*. I daļa. Rīga: J. F. Stefenhāgens un dēls.
3. Laimiņš, Antons. 1909. *Latviešu valodas mācība*. 11. izd. Rīga: Latvijas drukātava.
4. LVPK. 1941. *Latviešu valodas pareizrakstības komisijas 1941. gada 15. oktobra sēdes protokols*.
5. Mekons, Fridrihs. 1874. *Latviskas valodas katķisme*. Jelgava: J. F. Stefenhāgens un dēls.
6. Mīlenbahs, Kārlis. 1896. Manas „Latviešu valodas mācības” cienītiem pārspriedēju kungiem. *Baltijas Vēstnesis*, Nr. 73, 2.
7. Mīlenbahs, Kārlis. 1898. *Teikums*. Rīga: Pūcīšu Ģederts.
8. Mīlenbahs, Kārlis. 1901. Par svešvārdiem. *Rakstu krājums*. 13. krāj. Rīga: Rīgas Latviešu biedrības Zinību komisija, 23–46.
9. Neikens, Juris. 1850. *Vācu valodas mācība priekš latviešiem*. I daļa. Rīga: V. F. Hekers.
10. Neikens, Juris. 1861. *Vācu valodas mācība priekš latviešiem*. I daļa. 3. izd. Rīga: V. F. Hekers.
11. Plačs, Oto. 1889. *Vadons latviešu valodas mācībā pagastu skolām*. 2. izd. Rīga: E. Plate.
12. Skuja, Jānis. 1889. *Vadons latviešu valodas mācībā pagastu skolām trijos koncentriskos riņķos*. Rīga: M. Jakobsona drukātava.
13. Stender, Alexander Johann. 1820. *Deutsche Sprachlehre und Wörterbuch*. Jelgava (Mītau).
14. Stērste, Andrejs. 1879. *Latviešu valodas mācība, sistemātisks kurss. I daļa: Etimoloģija*. Rīga un Tērbata: Šnakenburga spiest.
15. Stērste, Andrejs. 1882. *Vadonis latviešu valodas mācībā tautas skolām*. Rīga un Tērbata: Šnakenburga spiest.
16. Šacs, Pauls Emīls. 1844. *Pirmā lasīšanas grāmata*. Rīga: Latviešu draugu biedrība.
17. Tauriņš, Ģederts. 1877. *Latviešu valodas gramatika priekš skolām un pašmācības*. Jelgava: J. F. Stefenhāgens un dēls.

Literatūra

1. Aristotelis. 2008. *Poētika*. Tulk. A. Ģiezens. Rīga: Jāņa Rozes apg.
2. Austrums. 1902. Zinību komisijas decembra sapulcē [...]. *Austrums*, Nr. 2, 184–185.
3. Balašaitis, Antanas. 2010. Iš lietuviškų kalbotyros terminų istorijos. *Gimtoji kalba*, Nr. 5, 3–12.
4. Blese, Ernests. 1942. V. Bērziņas Latviešu valodas gramatika. *Latvju Mēnešraksts*, Nr. 5, 474–478.
5. Bussmann, Hadumod. 2002. *Lexikon der Sprachwissenschaft*. 3. Aufl. Stuttgart: Alfred Kröner Verlag.
6. Endzelīns, Jānis. 1951. Daži atzinumi par mūsu gramatikas terminiem. *Skolotāju Avīze*, Nr. 15 (170), 5.
7. Ernout, Alfred; Meillet, Antoine. 2001. *Dictionnaire étymologique de la langue latine*. 4e éd. Paris: Klincksieck.
8. Glück, Helmut. 2005. *Metzler Lexikon Sprache*. 3. Aufl. Stuttgart, Weimar: Verlag J. B. Metzler.
9. Grabis, Rūdolfs. 1951. Dažas piezīmes par gramatikas terminoloģijas attīstību un veidošanu. *Skolotāju Avīze*, Nr. 10, 4.
10. Kļaviņa, Sarma. 2008. Kaspars Biezbārdis – pirmais, kas raksta par valodu zinātniski un latviski. *Latviešu valodas pētnieki. No klaušu laikiem līdz savai valstij*. Rīga: RaKa, 53–63.
11. Paegle, Dzintra. 1999. *Latviešu valodas mācībgrāmatu paaudzes. Pirmā paaudze*. Rīga: Zvaigzne ABC.
12. Peile, Eižēnija. 1967. Materiāli latviešu gramatikas terminoloģijas vēsturei 19. gadsimta pēdējā ceturksnī. *Zinātniskie raksti*, 60. sēj., 9A laid. *Latviešu valodas apcerējumi*. Rīga: Zvaigzne, 277–314.
13. Pfeifer, Wolfgang (ed.). 1989. *Etymologisches Wörterbuch des Deutschen, Q–Z*. Berlin: Akademie-Verlag Berlin.
14. Ramāns, Viktors. 1927. Latviešu valodas mācības grāmatu (gramatiku) pārskats. *Izglītības Ministrijas Mēnešraksts*, Nr. 7, 48–67.
15. Vanags, Pēteris. 2013. Latviešu rakstu valodas izveide un attīstība 16.–18. gadsimtā. *Latviešu valoda*. Veisbergs, Andrejs (red.). Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 201–240.

Summary

Until the 1860s, the main researchers of the Latvian language were Baltic German clergymen, whose works on Latvian grammar were written in Latin and German. Thus, the linguistic terminology used in these sources was also in Latin and German.

Latvian linguistic terminology as a system began developing in the 2nd half of the 19th century with textbooks of German, Russian and Latvian, which included a systemic description of language units in the Latvian language.

Originally, many linguistic concepts used to have various denotations, and this diversity existed for several decades. The concept 'verb' has had the following Latvian equivalents in the course of time: *laikavārds*, *darīšanas vārds*, *verbs*, *saceklis*, *izteiksmes vārds*, *runas vārds*, *darbības vārds*, *norisenis* and *stāvokļa vārds*.

The diversity of linguistic terms in Latvian diminished to a certain extent since early 20th century – after the report by teacher Pēteris Abuls in 1901 about the usage of

terminology in Latvian language textbooks, and the discussion of these terms in a 1902 meeting of the Science committee (*Zinību komisija*) of the Riga Latvian Society (*Rīgas Latviešu biedrība*). The unification of Latvian linguistic terms rooted out such equivalents of ‘verb’ as *laikavārds*, *darīšanas vārds*, *saceklis*, *izteiksmes vārds*, while the term *darbības vārds* was chosen to denote this concept. Later, during 1940s and 1950s, a term *norisenis* was also suggested to denote the verb, but it did not become widely used.

The pair of terms *darbības vārds* and *verbs*, which are both currently used to denote this concept in Latvian, continue the tradition set in the 19th century Latvian textbooks – the parallel use of both native and borrowed terms.